

S. Sayısı : 116

[Seyhan mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, kazanç vergisi hakkındaki 2395 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin 13 ncü fıkrasının tadiline dair kanun teklifi ve İktisat, Bütçe ve Maliye encümenleri mazbataları (2/45)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Yüksek Makamına

Esbabı mucibe

Hayatlarını ormanlardan istihsal ettikleri odun, kömür, kereste ile temin eden bir kısım halk vardır ki intifa kanunu sırf bu işle iştigal edenlere ufak birer maktada tefrik ve tahsis etmektedir.

Bunlardan bilhassa munhasıran kerestecilikle iştigal edenler hâlen bir dekar bile arazi sahibi olmadıkları gibi barınacak bir yuvaya da malik değildirlir. Ormanlarda âdeta göçebe halinde yaşamakta ve onun kendilerine bahşettiği nimetlerle perverde olmaktadır. Bunlara her sene beher aileye onar metre orman verilerek kutulâyemut geçimlerine yardım edilmektedir.

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 13 ncü fıkrasında kömürü, odunu nefsinde cemedan yakılacak mevad mezkûr ise de her nasılsa keresteye ait en ufak bir işaret bile bulunmadığından bu muafiyet haricinde kalmıştır.

Kerestecilikle iştigal eden; hemen senelik kazançları 100 lirayı bulmayan ve başkaca da medari maişetlerini temin edecek bir gelirleri olmayan bir kısım halkımızın dahi kendi vesaitleriyle pazarlara naklederek dükkân tutmaksızın sattıkları kerestelerinin aynı orman verimleri gibi kazanç vergisinden muafiyeti icabetmektedir.

Binaenaleyh 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 13 ncü fıkrasında nüfusu beş binden aşığı olan yerlerde yenilecek, işilecek veya yakılacak maddeler - kelimesinden sonra - ile orman mamulâtı keresteleri kelimesinin ilâvesi maksadı temine kâfi gelecektir.

Esasen miktarları pek az olan bu vatandaşları ufak birer refaha kavuşturacak olan bu kanun lâyihasının bu sene verilen onar metrelik orman maktalarının da kazanç vergisinden muafiyetini temin için tercihan ve müstacelen müzakere edilmesi icabetmektedir.

İşbu kanun teklifi Yüksek Meclisin nazarı tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reislığe takdim kılındı.

30 . VI . 1941

**Seyhan mebusu
Sinan Tekelioğlu**

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Esas No. 2/45
Karar No. 9

5 . XII . 1941

Yüksek Reisliğe

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 neü maddesinin 13 neü fıkrasının değiştirilmesi hakkında Seyhan mebusu Siman Tekelioğlu tarafından yüksek makamımıza sunulan kanun teklifi encümenimize havale buyurulmuş olmakla teklif sahibi ve Hükümet adına Varidat umum müdürü hazır buldukları halde tetkik ve müalâa olundu.

Teklif sahibinin mucip sebepler lâyihasında ileri sürdüğü mütaâalardan ve verdiği şifahi izahlardan, geçimleri civardaki ormanlardan aldıkları ağaçlardan kereste yapıp satmağa bağlı bulunan köylülerin bu gibi satışlarından dükkân açmamak şartıyla kazanç vergisi alınmaması bususunun temini istenildiği anlaşılmış ve bu mütalâaya karşı Hükümetin bir itirazı olmadığı da Varidat umum müdürü tarafından beyan edilmiş olmakla teklifi kanuni encümenimizce esas itibariyle kabul edilmiştir.

Ancak teklif edilen metne göre muafiyetin yalnız bu kabül köylülere hasredilmeyip köylü olmıyan seyyar satıcılara ve aynı zamanda bilûmum orman mamulâtını satın alan bilûmum köylülere teşmil edildiği görülmüştür.

Orman kanununun 18 neü maddesini değiştiren 3444 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince köylülere biri zatî ihtiyaçları için tarife bedelinin onda biri nisbetinde diğeri de geçimleri kereste, odun ve kömüre bağlı olanlara tanı tarife üzerinden alınacak para mukabilinde tomruk verilmesi kabul edilmiştir.

Köylü oldukları halde geçimleri orman mamulâtı satmağa munhasır olmayıp kereste ticareti yapanların köylü olsalar dahi bu ticari faaliyetlerinden vergi haricinde bırakılması ve köylü olmıyan seyyar satıcıların bu gibi satışlardan dolayı vergiden istisnası caiz görülmemiş ve esasen teklif sahibi de bunların istisna edilmelerini istemediğini beyan eylemiş olduğundan madde bu esas dairesinde yeni baştan tanzim edilmiştir.

Mevcut kanunda köylülerin muafiyet şart-

ları arasında bahsi geçen maddelerin (hayvanla veya hayvanla çekilen arabalarıyla köyünden getirerek şehir ve kasabada veya başka bir köyde) satmaları şartı da mevcut ise de maddenin başında seyyar satıcılar için (elde, sırtta veya başta satılması) muafiyet şartları meyanında zikredilmiş iken ikinci fıkrada bu ibarenin bulunmayışı elde, sırtta veya başta satış yapan köylülerin muafiyet harici bırakıldıkları gibi bir zehaba yer vermekte olduğundan köylülere ait muafiyet şartları arasına aynı şekildeki satışlarda konulmuş ve kanundaki (hayvanla çekilen arabalarıyla) kaydının arabanın kendilerine ait olması gibi bir mâna ifade etmesine mahal kalmamak üzere de bu kayıt (hayvan arabalarıyla) şeklinde ifade edilmiş ve nihayet dükkân açmamak şartıyla bu satışlarını nerede yaparlarsa yaparsınlar muaf tutulması kastedilmiş olduğundan kanunda mevcut olan (şehir veya kasabada veya başka bir köyde) kayıtları da hazırlanan metne alınmamış ve bu şekle Hükümet mümessili de muvafakat etmiştir.

3258 numaralı kanunun birinci maddesiyle Kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 13 neü fıkrasına (ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvaniyle, nakliyeciliği itiyat etmeksizin ara sıra ücretle eşya nakleden köylüler) fıkrası ilâve edilmiş bulunmaktadır. İşbu tadil teklifi üzere yeni baştan hazırlanan adı geçen 13 neü fıkraya bu fıkra aynen ithal edilmiş olduğundan artık mezkûr kanunun birinci maddesine lüzum kalmamış ve bu sebeple bu maddenin kaldırıldığı ayrı bir madde ile tesbit olmuştur.

Bu tadil teklifinin ilgili encümelere geçerek Heyeti Umumiyece ne zaman kabul ve kanuniyet kesbedeceği malûm olmadığından vergi tahsilâtında teşevvüşü mucip olmamak üzere mer'iyet tarihinin 1 haziran 1942 olarak tesbiti muvafık görülmüştür.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek reisliğe sunulur.
İktisat En. Reisi M. M. Kâtip
Giresun Rize Bilecik
İsmail Sabuncu Fuad Sirmen K. Gülek
Afyon K. Afyon K. Ankara
Berç Türker H. Erkan M. Eriş

Edirne Erzincan Gaziantep
T. Göksel S. Başotaç Nuri Pazarbaşı
İstanbul Kastamonu Konya
A. Daver M. Celâl Bayar A. H. Dikmen
Konya Niğde
Kâzım Okay Dr. R. Ferid Talay

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni
Mazbata No. 30
Esas No. 2/45

25 . XII . 1941

Yüksek Reisliğe

Kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 13 ncu fıkrasının değiştirilmesi hakkında Seyhan mebusu Sinan Tekelioğlu tarafından Yüksek Meclise sunulan kanun teklifi İktisat encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla teklif sahibi ve Maliye vekâleti namına Varidat umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 13 ncu fıkrası nüfusu beş binden aşağı olan yerlerde yenilecek, içilecek veya yakılacak maddeleri hayvanla veya hayvanla çekilen arabalarıyla köyünden getirerek şehir ve kasabalarda satanları kazanç vergisinden muaf tuttuğu ve binaenaleyh orman mamulâtından odun ve kömür gibi yakılacak maddeleri satan köylüler muafiyetten müstefit olduğu halde geçimleri ötedenberi kendi vasıtalarıyla pazarlara getirip sattıkları keresteye bağlı olan köylülerin kazanç vergisine tabi tutulmaları muvafıkı maddet olmıyacağından teklif sahibi bunların da istisnalar arasına alınmasını ve adı geçen fkranın değiştirilmesini teklif etmiş, İktisat encümeni de teklifi kabul etmekle beraber çok şümulü bulunduğundan bunu Orman kanununun 18 nci maddesi çerçevesine alarak köylülerin zatî ihtiyaçlarıyla geçimleri için tahsis edilen ağaçların mamüllerine inhisar ettirmiş ve bazı tashihler yapmak suretiyle mevzuubahis 13 ncu fıkrayı toplu bir hale koymuştur.

Encümenimizce, cereyan eden müzakerede

teklif esas itibariyle kabul edilmiş ve İktisat encümeninin hazırladığı metin üzerinde yapılan konuşmada ibare, köylülere zatî ihtiyaçları için verilen kerestelerin satılmasına cevaz verilmesini tazammun eder mahiyette olup bu ise hem nefsülemre ve hem de Orman kanununun sarih hükümlerine aykırı olduğundan (zatî ihtiyaçları veya) kelimeleri çıkarılmak suretiyle fıkra değiştirilmiş ve İktisat encümeninin diğer tadilleri aynen kabul edilmiştir.

Bu esas dahilinde tanzim edilen lâyiha havalesi veçhile Maliye encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	H. Kitabcı
Kâtip		
İstanbul	Antalya	Bolu
F. Öymen	N. E. Sumer	C. S. Siren
Bolu		Bursa
Dr. Zihni Ülgen	Dr. Sadi Konuk	
Bursa	Diyarbakır	Elâzığ
Nevzad Ayas	Rüştü Bekit	M. F. Altay
Giresun	İsparta	İsparta
M. Akkaya	Mükerrem Karağaç	R. Ünlü
Kayseri	Kırklareli	Mardin
Suat H. Ürgüblü	B. Denker	R. Erten
Samsun	Seyhan	Sivas
M. Ali Yörüker	S. Çam	Remzi Çiner
Yozgad	Yozgad	
A. Sungur	S. İçöz	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 2/45
Karar No. 23

15. IV. 1942

Yüksek Reisliğe

Kazanç vergisi kanununun bu vergiden müstesna tutulmuş olan işler ve teşebbüslerle şahıslardan bahseden üçüncü maddesinin 13 üncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında Seyhan mebusu Sinan Tekelioğlu tarafından Büyük Millet Meclisine sunulan kanun teklifi, İktisat ve Bütçe encümenleri mazbatalarıyla birlikte havale edilmiş olduğu encümenimizde müzakere olundu.

Kazanç vergisi kanununun değiştirilmesi teklif olunan 3 ncü maddesinin 13 üncü fıkrası «nüfusu 5 binden aşağı olan yerlerde yenilecek içilecek veya yakılacak maddeleri elde, sırtta veya başta satan seyyar satıcılarla, bu gibi maddeleri hayvanla veya hayvanla çekilen arabalarla köyünden getirerek şehir ve kasabalarda veya başka bir köyde dükkân açmaksızın satan köylüler» e dair olup bunlar orman mamulâtından olan odun ve kömür gibi yakılacak maddeleri bahse konan fıkroda tarif edilen şartlar dahilinde sattıkları takdirde kazanç vergisinden muaf tutuldukları halde Orman kanununun 18 nci maddesinde zikredildiği üzere «ötedenberi geçimleri kendi vasıtalarıyla iç pazarlara getirip sattıkları keresteye» bağlı olan köylülerden kazanç vergisi alınmasının adalet fikriyle telifi kabul olmayacağından bunların da istisnalar arasında

alınarak sözü geçen fıkranın değiştirilmesi Seyhan mebusu Sinan Tekelioğlu tarafından teklif edilmiş, İktisat encümeni teklifi uygun bulmakla beraber fazla şümüllü sayarak teklif sahibince hazırlanmış olan fıkrayı Orman kanununun yukarıda bahsedilen 18 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü ile tahdit etmiş, Bütçe encümeni ise bahsolunan 18 nci maddenin üçüncü fıkrası «zati ihtiyaç için tenzilâtli tarife ile verilen malların başkasına satılmasını» yasak etmekte bulunduğundan İktisat encümeninin teklifindeki «zati ihtiyaçlara veya» kelimelerini çıkararak mezkûr 13 ncü fıkra yerine hazırlanmış olan metni taddil eylemiştir.

Encümenimiz, gerek teklifin kendisini ve gerek bu hususta Bütçe encümenince tertip edilen lâyihayı muvafık bulmuş olduğundan Umumi Heyete arzı ricasiyle Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Malatya	Tokad
A. Bayındır	Nasuhi Baydar	Cemal Kovalı
Gazianteb	Kayseri	Kırşehir
A. Aksu	Ömer Taşçoğlu	İ. Özkan
Malatya	Manisa	Zonguldak
M. Nedim Zabcı	Faik Kurdoğlu	Y. Ziya Özençi

SEYHAN MEBUSU SİNAN TEKELİOĞ-
LU'NUN TEKLİFİ

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 13 ncü fıkrasını tadil eden kanun teklifi

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 ncü maddesinin 13 ncü bendi aşağıda gösterildiği şekilde tadil edilmiştir.

MADDE 1. — 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 ncü madde fıkrası 13... Nüfusu beş binden aşağı olan yerlerde yenilecek, içilecek, veya yakılacak maddelerle bilûmum orman mamulâtı keresteleri elde, sırta veya başta satan seyyar satıcılarla bu gibi maddeleri hayvanla veya hayvanla çekilen arabalarıyla köyünden getirerek şehir ve kasabada veya başka bir köyde dükkân açmaksızın satan köylüler.

MADDE 2. — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — İşbu kanun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdur.

İKTİSAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

2395 numaralı kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 13 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 2395 numaralı ve 22 . III . 1934 tarihli kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin 13 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

13. — Nüfusu beş binden aşağı olan yerlerde yenilecek, içilecek veya yakılacak maddeleri elde, sırta, veya başta satan seyyar satıcılarla bu gibi maddeleri ve (Orman kanunu mucibince zatî ihtiyaçları veya geçimleri için verilen ağaçlardan yaptıkları keresteleri) elde, sırta, başta veya hayvanla veyahut hayvan arabalarıyla taşıyarak dükkân açmaksızın satan köylüler.

Ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvanı ile nakliyeciliği itiyat etmeksizin ara sıra ücretle eşya nakleden köylüler.

MADDE 2. — 3258 numaralı ve 12 . VI . 1937 tarihli kanunun birinci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun 1 haziran 1942 tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun icrasına Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*Kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin
on üçüncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında
kanun lâyihası*

MADDE 1. — 22. III. 1934 tarih ve 2395 sayılı Kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesinin on üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Nüfusu beş binden aşağı olan yerlerde yenilecek, içilecek veya yakılacak maddeleri elde, sırtta veya başta satan seyyar satıcılarla bu gibi maddeleri ve Orman kanunu mucibince geçimleri için verilen ağaçlardan yaptıkları keresteleri elde, sırtta, başta veya hayvanla veyahut hayvan arabalarıyla taşıyarak dükkân açmaksızın satan köylüler.

Ziraat işlerinde kullandığı araba veya hayvanı ile, nakliyeciliği itiyat etmeksizin, arasıra ücretle eşya nakleden köylüler

MADDE 2. — 12. VI. 1937 tarih ve 3258 sayılı kanunun birinci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun 1 haziran 1942 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — İktisat encümeninin 4 ncü maddesi aynen.